

4.3 Розрахунок маси частин молота, що падають (Завдання № 5)

Визначити масу частин молота, що падають, при осаджуванні заготовки з діаметром $D = 100$ мм і заввишки $H = 100$ мм до висоти $h = 85$ мм, $v = 6$ м/с. Матеріал заготовки - маловуглецева сталь, температура деформації $t = 1150^\circ\text{C}$.

Кінцевий діаметр поковки дорівнює:

$$d = D \cdot \sqrt{\frac{H}{h}} = 100 \cdot \sqrt{\frac{100}{85}} \approx 108 \text{ мм.}$$

Швидкість деформації при русі частин, що падають зі швидкістю 6 м/с дорівнює

$$u = \frac{v}{h} = \frac{6000}{85} \approx 71 \text{ с}^{-1}.$$

Ступінь деформації за удар $\varepsilon = (H - h)/H = (100 - 85)/100 = 0,15$. Напруження течії металу сталі марки 4X13 у кінці осадки дорівнює $\sigma_T = 90,5$ МПа. Показник тертя при $d/h = 1,28$:

$$f = 0,43 - 0,058 \cdot \left(4,50 - \frac{d}{h}\right) = 0,43 - 0,058 \cdot (4,50 - 1,26) = 0,24;$$

$$f_{\Pi} = 1,13 \cdot f \cdot \frac{d}{h} = 1,13 \cdot 0,24 \cdot 1,26 = 0,35.$$

Середнє нормальне напруження дорівнює:

$$P_{cp} = \sigma_T \cdot \left(1 + 0,33 \cdot f_{\Pi} \cdot \frac{d}{h}\right) = 90,5 \cdot (1 + 0,33 \cdot 0,35 \cdot 1,28) = 103,9 \text{ МПа.}$$

Сила осадки дорівнює:

$$P = p_{cp} \cdot \frac{\pi}{4} \cdot d^2 = 103,9 \cdot \frac{3,14}{4} \cdot 108^2 \cdot 10^{-6} = 0,96 \text{ МН.}$$

Маса частин молота, що падають, при $P = 0,96$ МН, ККД молота $\eta_{\Pi} = 0,8$, і $\Delta h = H - h = 100 - 85 = 15$ мм, дорівнює:

$$G = \frac{P \cdot 10^2 \cdot \frac{\Delta h}{1000} \cdot 2q}{\eta_{\Pi} \cdot v^2} = \frac{0,96 \cdot 10^2 \cdot 0,015 \cdot 2 \cdot 9,8}{0,8 \cdot 6^2} = 0,98 \text{ т} = 980 \text{ кг.}$$

Таким чином, для зменшення заготовки до $h = 85$ мм потрібний молот з мінімальною масою частин, що падають $G = 980$ кг. При меншій потужності молота задану величину обтиснення $\Delta h = 15$ мм здійснити не вдасться.

4.4 Розрахунок параметрів при ковальському витяганні (Завдання № 6)

Зробити витягання заготовки із сталі 45 з розмірами $H = 200$ мм, $B = 200$ мм, $L = 400$ мм на квадратний переріз 140×140 мм. Приймаємо довжину бойка $a = 100$ мм, а відносне обтиснення $\varepsilon = 0,2$.

Перше обтиснення. Товщина заготовки після удару:

$h = H \cdot (1 - \varepsilon) = 200 \cdot (1 - 0,2) = 160$ мм; коефіцієнт зменшення висоти $1/\eta = H/h = 200/160 = 1,25$.

Тоді при $tg\theta = 1$ і заздалегідь прийнятій ширині після витягання $b_{1обтисн} \approx 204$ мм отримаємо

$$\beta_y = \frac{1/\eta}{\sqrt{1 + b_{1обтисн} \cdot \frac{[(1/\eta) - 1]}{a}}} = \frac{1,25}{\sqrt{1 + 204 \cdot \frac{(1,25 - 1)}{100}}} = 1,02.$$

Ширина заготовки після деформації:

$$b_{1обтисн} = \beta_y \cdot B = 1,02 \cdot 200 = 204 \text{ мм.}$$

Оскільки відмінність між прийнятою для розрахунку b і отриманої в результаті розрахунку ширини відсутня, то вважаємо розрахунок закінченим. При істотній відмінності прийнятого і розрахункового значень b потрібний ітераційний процес.

Довжина заготовки після необхідного обтиснення з урахуванням розширення:

$$\lambda = \frac{1/\eta}{\beta_y} = \frac{1,25}{1,02} = 1,23;$$

$$L_1 = L \cdot \lambda = 400 \cdot 1,23 = 492 \text{ мм.}$$

Число ударів по довжині заготовки

$$n = L/a = 400/100 = 4.$$

Друге обтиснення: після першого обтиснення і кантовки маємо:

$$H = b = 204 \text{ мм,} \quad B = h = 160 \text{ мм.}$$

За умовами завдання відносно обтиснення $\varepsilon = 0,2$, тоді

$$h = H \cdot (1 - \varepsilon) = 200 \cdot 0,8 = 163 \text{ мм,}$$

$$\frac{1}{\eta} = \frac{H}{h} = \frac{200}{163} = 1,25.$$

Коефіцієнт розширення при $tg\theta = 1$ і $b_{2обтисн} \approx 167$ мм дорівнює:

$$\beta_y = \frac{1/\eta}{\sqrt{1 + b_{2обтисн} \cdot \frac{[(1/\eta) - 1]}{a}}} = \frac{1,25}{\sqrt{1 + 167 \cdot \frac{(1,25 - 1)}{100}}} = 1,05.$$

Ширина заготовки після осадки

$$b_{2обтисн} = \beta_y \cdot B = 1,05 \cdot 160 = 168 \text{ мм,}$$

що мало відрізняється від прийнятої заздалегідь.

Довжина заготовки після обтиснення:

$$\lambda = \frac{1/\eta}{\beta_y} = \frac{1,25}{1,05} = 1,19;$$

$$L_2 = L_1 \cdot \lambda = 492 \cdot 1,19 = 585 \text{ мм.}$$

Число ударів по довжині заготовки

$$n = L_2/a = 585/100 = 5,85 \approx 6.$$

Таким чином, після другого обтиснення (першого переходу) отримали заготовку, розміри поперечного перерізу якої $b=163$ мм і $h=168$ мм. Аналогічним чином роблять подальше витягання з метою отримання заданих розмірів поковки.

Визначимо силу осадки для першого обтиснення, коли ширина заготовки максимальна, температура деформації $t = 1150^\circ\text{C}$, а швидкість осадки $v = 6$ м/с. Для цих умов опір металу деформації $\sigma_T = 92,5$ МПа. Середнє нормальне напруження при $a < b$, $m = a = 100$ мм і $n = b = 204$ мм дорівнює:

$$p_{cp} = \sigma_\Phi \cdot \left(1 + \frac{1 - \frac{m}{3 \cdot n} \cdot \frac{m}{h_1}}{4} \right) = 92,5 \cdot \left(1 + \frac{1 - \frac{100}{3 \cdot 204} \cdot \frac{100}{160}}{4} \right) = 104,6 \text{ МПа.}$$

Сила осадки дорівнює:

$$P = p_{cp} \cdot a \cdot \frac{b_1 + B_1}{2} \cdot 10^{-6} = 2,11 \text{ МН.}$$

4.5 Визначення сили кривошипного пресу (Завдання № 7)

Визначити силу кривошипного пресу для штампування круглої деталі із сталі марки Ст.40Х в штампі відкритого типу. Форма деталі відповідає рис. 4.3, причому діаметр заготовки $D = 48$ мм, $h_0 = 40$ мм, $h_3 = 2,5$ мм, діаметр поковки по фланцях – $d = 80$ мм, $S = 10$ мм, швидкість осадки $v=0,8$ м/с, середній діаметр поковки в штампі - $d_1=60$ мм (облой відсутній). Температура деформації $t = 1050^\circ\text{C}$.

Для розрахунку напруження течії металу і середнього нормального контактного напруження (СНКН) необхідно визначити об'єм V_d і середню товщину h_{cp} деталі за формулами:

$$V_d = \frac{\pi}{4} \cdot [(d^2 - d_1^2) \cdot h_3 + d_1^2 \cdot h_0];$$

$$h_{cp} = 4 \cdot \frac{V_d}{\pi} \cdot d^2.$$

З урахуванням розмірів поковки маємо:

$$V_d = \frac{\pi}{4} \cdot [(80^2 - 60^2) \cdot 2,5 + 60^2 \cdot 40] = 118595 \text{ мм}^3;$$

Таблиця 4.3 – Варіанти виконання індивідуальних завдань розрахунку ковальського витягання (Завдання № 6)

Варіанти	Марка сталі	H, мм	B, мм	L, мм	h _k , мм	b _k , мм	a, мм	ε	σ _T , МПа (β=1)	b _{1обтисн} , мм	b _{2обтисн} , мм
1	У12	205	205	420	143	143	105	0.41	80.1	221	146
2	1Х13	210	210	440	145	145	110	0.41	82.3	228	150
3	4Х13	215	215	460	147	147	115	0.43	72.7	236	152
4	9Х18	220	220	480	150	150	120	0.40	73.4	240	160
5	Х28	225	225	500	155	155	125	0.38	74.9	245	167
6	Р18	230	230	520	160	160	130	0.37	75.5	250	172
7	СХ8	235	235	540	165	165	135	0.38	91.8	257	175
8	1Х17Н2	240	240	560	170	170	140	0.37	92.2	263	181
9	1Х18Н9Т	245	245	580	175	175	145	0.38	93.6	270	184
10	ЭИ736	250	250	600	180	180	150	0.36	94.8	274	191
11	ЭИ481	255	255	620	185	185	155	0.4	70.5	285	190
12	ЭИ435	260	260	640	190	190	160	0.36	71.1	287	199
13	ЭИ437Б	265	265	660	190	190	165	0.38	87.3	295	200
14	ЭИ992	270	270	680	190	190	170	0.41	88.2	305	200
15	ЭИ602	275	275	700	195	195	175	0.4	85.7	310	206
16	ЭИ736Ш	280	280	720	200	200	180	0.37	86.8	313	214
17	ОХ23Ю5	285	285	740	210	210	185	0.37	83.4	319	219
18	ОХ19Н9Ф2С	290	290	760	215	215	190	0.36	84.3	324	225
19	ЭИ736	295	295	780	220	220	195	0.35	89.6	329	230
20	ЭИ481	300	300	800	215	215	200	0.43	90.1	347	221
21	ЭИ435	305	305	820	215	215	205	0.44	76.9	355	224
22	ЭИ437Б	310	310	840	210	210	210	0.45	77.5	363	226
23	ЭИ992	315	315	860	220	220	215	0.43	78.4	366	233
24	ЭИ602	320	320	880	240	240	220	0.35	79.2	359	252
25	ЭИ736Ш	325	325	900	225	225	225	0.44	95.1	380	240

Примітка: інші значення, не наведені у таблиці, беруться такі ж самі, як у прикладі.